

การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

ในการบรรยาย “กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร และการบริหารจัดการการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ”
วันที่ 3 เมษายน 2561 ณ ห้องประชุม 314 ตึกกสิกรรม กรมวิชาการเกษตร

ความเป็นมา ของการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด 4 การรับรองและการควบคุม

มาตรา 28

ผู้ใดประสงค์จะได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชชนิดใดให้เป็นเมล็ดพันธุ์รับรอง
พันธุ์พืชขึ้นทะเบียน หรือพันธุ์พืชรับรองตามพระราชบัญญัตินี้
ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

คุณสมบัติของพันธุ์พืชที่จะขอหนังสือพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ

การผสมพันธุ์ทั่วไป

การคัดเลือกพันธุ์

การกลายพันธุ์

ที่มา : <https://www.flickr.com/photos/rebsiefairholm/4735620857/in/photostream/>

คุณสมบัติของพันธุ์พืชที่จะขอหนังสือพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ

- พันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ

เป็นพันธุ์พืชที่ได้มาจากการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ สามารถระบุแหล่งที่มาและประวัติพันธุ์ และมีลักษณะต่างจากพันธุ์ที่มีอยู่เดิม ซึ่งเจ้าของพันธุ์มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ข้อมูลของพันธุ์พืชและวิธีการปรับปรุงพันธุ์ที่จะเป็นประโยชน์สู่สาธารณะ

เจตนารมณ์การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

- การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนให้ไว้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคิดค้นและปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
- เปรียบเสมือนการทำบัตรประจำตัวพันธุ์พืช
- หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ไม่ได้เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าของพันธุ์พืช หรือสิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่ได้เป็นการรับรองความดีเด่นของพันธุ์พืชแต่อย่างใด

เอกสารหลักฐานประกอบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช

ผู้ยื่นเป็น เกษตรกร/บุคคลทั่วไป

1. คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ (ร.พ.1)

2. สำเนาทะเบียนบ้าน

3. สำเนาบัตรประชาชน

4. หนังสือมอบอำนาจ พร้อมติดอากรแสตมป์ 30 บาท (กรณีมอบอำนาจ)

เอกสารหลักฐานประกอบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช

ร.พ. 1

คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

เลขที่..... ที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
ข้าพเจ้า..... อายุ..... ปี สัญชาติ.....
บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่..... ออกให้ ณ.....
อยู่บ้านเลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทรศัพท์.....
ในนามของ..... (ชื่อผู้ขอหนังสือรับรอง หรือนิติบุคคล)
โดยมี..... เป็นผู้ดำเนินการ
สถานที่ทำการตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ต.รอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
มีความประสงค์จะขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ทั้งนี้ได้แนบรายละเอียดตามหลักฐานต่าง ๆ ดังนี้

1. ชนิดพืช.....
2. ชื่อพันธุ์/สายพันธุ์.....
3. แหล่งที่มาและประวัติของพันธุ์ (ตามเอกสารแนบ).....
4. ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์(ตามเอกสารแนบ).....
5. อื่น ๆ.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความในคำขอ และเอกสารที่ส่งพร้อมคำขอนี้เป็นของข้าพเจ้า และข้อความที่
ระบุในเอกสารเป็นความจริง ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมวิชาการ
เกษตรกำหนดทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ขอหนังสือรับรอง
(.....)

- หมายเหตุ : 1. ถ้าช่องใบคำขอไม่พอให้เขียนเป็นเอกสารแนบ
2. **เพื่อป้องกันเอกสารสูญหาย** กรณีที่อยู่ในใบคำขอไม่ตรงกับที่อยู่ส่งเอกสารโปรดระบุที่อยู่
สำหรับส่งเอกสารให้ชัดเจน.....
.....

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่
<http://www.doa.go.th/pvp/>

รูปแบบการเขียนประวัติพันธุ์/ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์สตาร์เลท (Starlet)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล

กรมการค้าต่างประเทศ

ที่อยู่

เลขที่ 563 ถนนนทบุรี ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์

081 885 1805

แหล่งที่มาและประวัติ

ปทุมมาพันธุ์สตาร์เลท (Starlet) เป็นลูกผสมปทุมมาสีชมพู เกิดจากการผสมระหว่างทับทิมสยาม (*Curcuma* sp.) (แม่พันธุ์) กับ บัวโกเมน (*Curcuma rhabdota* Sirirugsa and M. F. Newman) (พ่อพันธุ์) ทำการปรับปรุงพันธุ์โดยการผสมพันธุ์แบบดั้งเดิม ในปี พ.ศ. 2553 ณ ศูนย์วิจัยสาธิตและฝึกอบรมการเกษตรแม่เหียะ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ต้นที่ออกดอกสำหรับคัดเลือกในปี พ.ศ. 2556 ต่อมาปี พ.ศ. 2557 ได้รับงบประมาณจากกรมการค้าต่างประเทศเพื่อทำการคัดเลือกพันธุ์ และขยายพันธุ์ปทุมมา เพื่อสนับสนุนเกษตรกร จึงได้คัดลักษณะช่อดอกสีชมพูอ่อน ต้นแข็งแรง มีอายุการปักแจกันนาน เพื่อขอรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด/ประเภท** ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา วงศ์ Zingiberaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma hybrid*
ไม้ดอกไม้ประดับ
- ราก** รากอยู่ใต้ดิน มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารเกิดจากหัวเดิมมีลักษณะเป็นรากฝอย (fibrous roots) และรากสะสมอาหารเกิดจากหัวใหม่มีขนาดใหญ่ทำหน้าที่สะสมอาหารบริเวณปลายรากทำให้รากบวมพองออกเป็นตุ่มขนาดใหญ่สีขาว (milk stalk)
- หัว** หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เรียกว่า เหง้า (rhizome) โดยเหง้ามีลักษณะเป็นแง่งเหมือนขิง หัวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5-2.0 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีขาว
- ต้น** ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวกันของกาบใบ ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงของต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับพุ่มใบประมาณ 55-65 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่มประมาณ 40-50 เซนติเมตร
- ใบ** ใบเป็นใบเดี่ยว มีประมาณ 3 ใบ ความยาวใบประมาณ 31 เซนติเมตร ความกว้างของใบที่ 3 นับจากโคนต้นประมาณ 9.2 เซนติเมตร มีขนาดใหญ่สีเขียวเข้ม แผ่นใบเรียบหนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน
- ดอก** ดอกจริงเป็นดอกที่ไม่มีก้านดอกอยู่ในซอกของใบประดับ (bract) ดอกจริงมีกลีบเลี้ยง 1 กลีบ กลีบดอก 2 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก กลีบดอกสีม่วงอ่อนโคนปากแดงสันปากฉาบส้ม ดอกจริงมีความกว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 2.3 เซนติเมตร โคนกลีบดอก และกลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปกรวย
- ช่อดอก** ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อเชิงลดแน่น (condense spike) ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่สูงกว่าระดับใบมีความกว้าง 6-7 เซนติเมตร ยาว 8-9 เซนติเมตร ใบประดับเวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอกโดยโคนของใบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็น

ตัวอย่าง ภาพที่ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียน

ต้น

ใบ

ตัวอย่าง ภาพที่ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียน

ผลและเมล็ด

ตัวอย่างหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ (ร.พ.2)

ค่าธรรมเนียมการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ อัตรา 100 บาท/ฉบับ

ร.พ. ๒

หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน
ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

เลขที่ ๑๐๘๘/๒๕๖๑..... กรมวิชาการเกษตร

หนังสือรับรองฉบับนี้ให้ไว้แก่..... มุศมิธิชัยพัฒนา.....

โดยมี..... องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนา (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)..... เป็นผู้ดำเนินการ

ตั้งอยู่เลขที่..... ๒๐๑๒..... หมู่ที่..... ต.รอก/ชอบ..... อ.รูดมณีรินทร์ ๓๖..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... บางยี่ขัน..... อำเภอ/เขต..... บางพลัด..... จังหวัด..... กรุงเทพมหานคร.....

เพื่อรับรองว่า

ชนิดพืช..... พริก (*Capsicum annuum* L.)

ชื่อพันธุ์/สายพันธุ์..... พันธุ์อันท์.....

เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

โดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ไม่มีโบว์สีเขียว

ตัวอย่าง พันธุ์ที่ได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ขนุนพันธุ์ทองวิเศษ

ตัวอย่าง พันธุ์ที่ได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ชายผ้าสีดำพันธุ์สุพิชฌาย์

ตัวอย่าง พันธุ์ที่ได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ถั่วแขกสีม่วงสิรินธรเบอร์ 1

ตัวอย่าง พันธุ์ที่ได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

มะเขือเปราะพันธุ์พวงหยกจักรพันธ์

“การขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ”
พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไข

- เป็นการรวบรวมรายชื่อและข้อมูลพันธุ์พืชในประเทศ
- เจ้าของหนังสือรับรองฯ ไม่มีสิทธิในพันธุ์พืชนั้น
เปรียบเสมือนเป็นการทำบัตรประจำตัวพันธุ์พืช
- องค์ประกอบ: ประวัติ/ที่มา ลักษณะประจำพันธุ์
- ตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารที่ยื่นและตัวอย่างพืช(หากมี)
(ไม่ต้องปลูกตรวจสอบ)
- ประกาศโฆษณา 30 วัน บนเว็บไซต์ เปิดให้คัดค้าน
- ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 45-60 วัน
- ไม่มีการคุ้มครอง จึงไม่มีอายุ
- ค่าธรรมเนียมการออกหนังสือฯ ฉบับละ 100 บาท
- ไม่ได้เป็นการรับรองความดีเด่นของพันธุ์
- การนำไปศึกษา ทดลอง วิจัย ต่อยอดปรับปรุงพันธุ์
ต้องขออนุญาตกรมวิชาการเกษตร

“การจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่”
พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

- การคุ้มครองทางทรัพย์สินทางปัญญาในพืช
- สิทธินักปรับปรุงพันธุ์พืช เจ้าของพันธุ์มีสิทธิ
ในส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่
- องค์ประกอบ: Novelty, DUS, Denomination
- ตรวจสอบเอกสาร และ การปลูกตรวจสอบ
DUS Testing (ผู้ยื่นรับผิดชอบค่าใช้จ่าย)
- ประกาศโฆษณา 90 วัน (ค่าประกาศ 500 บาท)
- ระยะเวลาดำเนินการ 2-10 ปี ขึ้นกับชนิดพืช
- อายุคุ้มครอง 12 , 17 , 27 ปี ขึ้นกับชนิดพืช
- ค่าธรรมเนียมรายปี ปีละ 1,000 บาท/พันธุ์
- ไม่ได้เป็นการรับรองความดีเด่นของพันธุ์
- การนำไปศึกษา ทดลอง วิจัย ต่อยอด ปรับปรุง
พันธุ์ ไม่ต้องขออนุญาตจากผู้ใด

กรมวิชาการเกษตร

ขอบคุณครับ/ค่ะ

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการ

50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์/โทรสาร 02 940 7214

<http://www.doa.go.th/pvp/>

